

УДК 352.075:004

КОНЦЕПЦІЯ АНАЛІЗУ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ОТГ З ЗАСТОСУВАННЯМ ГІС

Лапшик М. П.¹, аспірант; Гряник В. О.², к. т. н., доц.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
lapszyk.maksym@365.pdaba.edu.ua; gryanyk.volodymyr@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. В контексті земельної реформи та реформи децентралізації, місцеві громади стикаються з викликом відсутності доступу до повного обсягу інформації про земельні ресурси, в тому числі відсутність інструментів аналітичної обробки інформації. Це обмеження доступу посилилося в умовах воєнного стану через обмеження доступу до реєстрів Державного земельного кадастру. Така ситуація обмежує можливості місцевого самоврядування ефективно управляти земельними ресурсами, розробляти стратегії розвитку та реагувати на поточні потреби громад.

Мета дослідження. Дослідження спрямоване на аналіз необхідності та можливостей створення та використання муніципальних геоінформаційних систем (ГІС) для ефективного управління земельними ресурсами на рівні місцевих громад. Воно передбачає ідентифікацію основних вимог до функціоналу муніципальних ГІС, їх потенційного впливу на покращення управління земельними ресурсами, а також розробку рекомендацій щодо інтеграції цих систем у вже існуючі управлінські процеси на місцевому рівні.

Результати дослідження. Як зазначено у [1] геоінформаційна система дає можливість комплексно накладати будь-яку інформацію на одну і ту саму територію і не тільки вирішувати різноманітні завдання, пов'язані із земельною реформою, охороною та раціональним використанням ґрунтів, моніторингом землі та її природних ресурсів, а й забезпечувати різноманітною інформацією інші галузі народного господарства, органи місцевого самоврядування, контролюючі та виконавчі державні структури.

Кабінетом міністрів України [3] визначені цілі земельної реформи в Україні, в тому числі прозоре та ефективне управління земельними ресурсами. Досягнення даної цілі передбачається шляхом:

- наповнення Державного земельного кадастру вичерпними та достовірними відомостями про сформовані земельні ділянки;
- завершення інвентаризації земель;
- створення простої та ефективної процедури надання інформації про нормативну грошову оцінку земельних ділянок із використанням засобів системи Державного земельного кадастру.

З огляду на визначені цілі та шляхи їх досягнення можна дійти до висновку, що одним із складових елементів реалізації наміченого, є створення інформаційного системи яка забезпечить накопичення, зберігання, оприлюднення, систематизацію, аналіз інформації щодо земельних ресурсів.

Метою реформи децентралізації, є формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад [2].

Однією з досягнутих цілей реформи децентралізації є розширення ресурсної бази об'єднаних територіальних громад, зокрема Законом № 1423-IX від 28.04.2021 були

внесені зміни до ст. 83 Земельного кодексу України та визначено що територіальним громадам на праві власності, в тому числі належать землі та земельні ділянки за межами населених пунктів, що передані або перейшли у комунальну власність із земель державної власності відповідно до закону.

У рамках дослідження було проведено аналіз існуючого стану управління земельними ресурсами на місцевому рівні в Україні та оцінено поточні потреби громад в інформації про земельні ресурси. Виявлено ключові прогалини в доступі до даних та аналітичних інструментів, зокрема, відсутність можливості для ефективного аналізу, систематизації та візуалізації інформації про земельні ділянки в межах громад. Дослідження виявило ключові вимоги до структури бази даних і функціональних можливостей муніципальних геоінформаційних систем (ГІС), необхідних для ефективного управління земельними ресурсами на місцевому рівні. Основна увага була зосереджена на визначенні вимог до обробки даних, включно з можливостями для генерації звітів та створення тематичних карт. Також були розглянуті інструменти, що дозволяють підтримувати прийняття рішень на основі аналізу даних, зокрема, інструменти просторового аналізу. Аналіз показав, що муніципальні ГІС повинні мати можливість інтеграції з існуючими державними реєстрами та інформаційними системами для забезпечення актуальності даних та ефективності їх використання. Встановлено, що впровадження муніципальних ГІС може суттєво підвищити ефективність управління земельними ресурсами через покращення доступу до інформації, збільшення її прозорості та спрощення процесів аналізу та планування.

Висновки. Враховуючи проведений аналіз, можна зробити висновок, що розробка та впровадження муніципальних ГІС стане значним кроком вперед у забезпеченні ефективного та прозорого управління земельними ресурсами на місцевому рівні в Україні. Муніципальні ГІС нададуть місцевим органам самоврядування інструмент для комплексного аналізу земельних ресурсів, дозволять оперативно реагувати на зміни та потреби громад, а також сприятимуть раціональному плануванню використання земель. Для успішної реалізації цих систем необхідно забезпечити їх інтеграцію з існуючими базами даних та інформаційними системами, а також організувати навчання персоналу для роботи з новими інструментами. Рекомендується розробити детальний план впровадження муніципальних ГІС, що включає етапи розробки, тестування, навчання користувачів та подальшої підтримки системи. Також важливим є створення правової бази для регулювання збору, зберігання та обробки даних у муніципальних ГІС для забезпечення їх захисту та конфіденційності.

Список використаних джерел

1. Олександр Ковалів. Звершення земельної реформи в Україні : нова парадигма : монографія. Київ : ДІА, 2016. 416 с.
2. Урядовий портал. Реформа децентралізації. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
3. Урядовий портал. Земельна реформа. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/ekonomichne-zrostannya/zemelna-reforma>
4. Земельний кодекс України. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>